

PROVEDBENI PROGRAM GRADA OPATIJE

za razdoblje od 2022. do 2025. godine

Sadržaj

1. UVOD.....	5
1. 1. Djelokrug Grada Opatije	5
1. 2. Misija i vizija.....	8
1. 3. Proračunski korisnici i druge pravne osobe u nadležnosti Grada Opatije	9
1. 4. Organizacijska shema gradske uprave Grada Opatije	9
2. OPIS IZAZOVA I RAZVOJNIH POTREBA NA KOJE SE ODNOSI PROVEDBENI PROGRAM.....	11
2. 1. Razvojni izazovi i potrebe.....	12
2. 1. 1. Demografske promjene	12
2. 1. 2. Održivi razvoj - upravljanje prostorom i resursima	14
2. 1. 3. Stanje gospodarstva i pandemija COVID-19	19
2. 2. Prioriteti razvoja Grada Opatije i Primorsko-goranske županije	23
3. OPIS MJERA ZA PROVEDBU ODABRANIH POSEBNIH CILJEVA.....	28
4. Razvojni projekti Grada Opatije – tablični prikaz	38
5. Okvir za praćenje	39
6. Prilog 1. - Provedbeni program	40

RIJEČ GRADONAČELNIKA

Poštovani,

pred Vama se nalazi Provedbeni program Grada Opatije koji se donosi za aktualno mandatno razdoblje sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske. Tijekom izrade programa bilo je nužno utvrditi popis važećih hijerarhijski nadređenih akata koji utvrđuju ciljeve politika iz područja djelokruga samoupravne jedinice, odnosno vezati se na nedavno usvojen Plan razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine

Osnovno opredjeljenje Grada Opatije uvijek će biti u smjeru suvremenog oblikovanja grada koje uključuje održivi razvoj turizma, poljoprivrede, prometa, malog gospodarstva i obrtništva te održavanje visoke razine komunalnog standarda uz istovremeno očuvanje okoliša te prirodne, ali i graditeljske baštine.

Aktualne potrebe za razvoj grada i regije, kao i trenutni gospodarski izazovi, nužno su oblikovali smjerove razvoja. Naš cilj je što je moguće više jačati kvalitetu života stanovništva Opatije i to kroz nekoliko logičnih

prioriteta poput odgovornog i održivog upravljanja prostorom i uvođenje „zelenijih“ načina života, stavljanja potreba djece i mladih u fokus te općenito intenzivno društveno uključivanje i razvoj ciljanih oblika socijalne skrbi. Nužan preduvjet za sve navedeno je stvaranje uvjeta za konkurentno gospodarstvo.

Budući razvoj gospodarstva mora biti usmjeren na nastavak stvaranja pogodnog poduzetničkog okruženja tj. ulaganja u poduzetničku infrastrukturu, privlačenje poduzetnika koji se bave visokim tehnologijama te poticanje razvoja drugih grana gospodarstva koje su kompatibilne s turizmom. Veliku šansu vidimo i u novom EU proračunskom razdoblju tj. novim financijskim potporama. U planu je izgradnja novih parkirnih garaža, a dosta pažnje

posvetit će se i mogućim novim pametnim prometnim rješenjima. Posebno mjesto u opatijskom gospodarstvu zauzima održivi turizam više dodane vrijednosti. Nositelji njegova razvoja ostaju wellness i zdravlje, kulturni turizam, eno i gastro turizam, outdoor te kongresni turizam uz organizaciju prepoznatljivih, medijski eksponiranih manifestacija.

U razvoj je potrebno uključiti cjelokupno područje našega grada, stoga će se posebna pažnja posvetiti učinkovitom razvoju opatijskoga zaleđa. Također, potrebno je unapređivati sadržaje i programe za

igru, rekreaciju i sport, a sve s ciljem kvalitetnog odrastanja djece i mladih. Opatija se posebno ističe programima koji podižu kvalitetu života osoba treće dobi osiguravajući im kvalitetnu skrb i dostojanstveno starenje. Sve zajedno provodi se radi stvaranja stabilnog i podržavajućeg okruženja za zasnivanje i zaštitu obitelji.

Provedbeni program redovito će se pratiti i ažurirati. Poduzeli smo sve radnje kako bismo realizirali zacrtano, pri čemu posebno vodimo računa o transparentnosti, dijalogu i odgovornom upravljanju.

FERNANDO KIRIGIN, mag.oec., v.r.

gradonačelnik

1. UVOD

Sukladno odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (*Narodne novine* broj 123/17) te Uredbi o smjernicama za izradu akta strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (*Narodne novine* broj 89/18), Grad Opatija donosi Provedbeni program Grada Opatije za razdoblje od 2022. do 2025. godine.

Člankom 26. stavkom 1. i 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (*Narodne novine* broj 123/17) propisano je da su provedbeni programi jedinica lokalne samouprave kratkoročni akti strateškog planiranja koji opisuju i osiguravaju postizanje ciljeva iz srednjoročnog akta strateškog planiranja te predstavljaju poveznicu s proračunom jedinice lokalne samouprave.

Budući da Grad Opatija nema izrađen aktualni plan razvoja, primijenit će ciljeve i mjere iz hijerarhijski nadređenog plana razvoja, u ovom slučaju Plana razvoja Primorsko-goranske županije¹.

Provedbeni program jedinice lokalne samouprave donosi se za vrijeme trajanja mandata izvršnog tijela i vrijedi za taj mandat, a po potrebi će se periodično donositi izmjene i dopune. Slijedom navedenog, Provedbeni program Grada Opatije donosi se za razdoblje koje započinje 1. siječnja 2022. godine i traje do 31. prosinca 2025. godine.

U nastavku su prikazani podaci o Gradu Opatiji koji se odnose na djelokrug, viziju i misiju, proračunske korisnike te organizacijsku shemu.

1. 1. Djelokrug Grada Opatije

Grad Opatija u samoupravnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na: uređenje naselja i

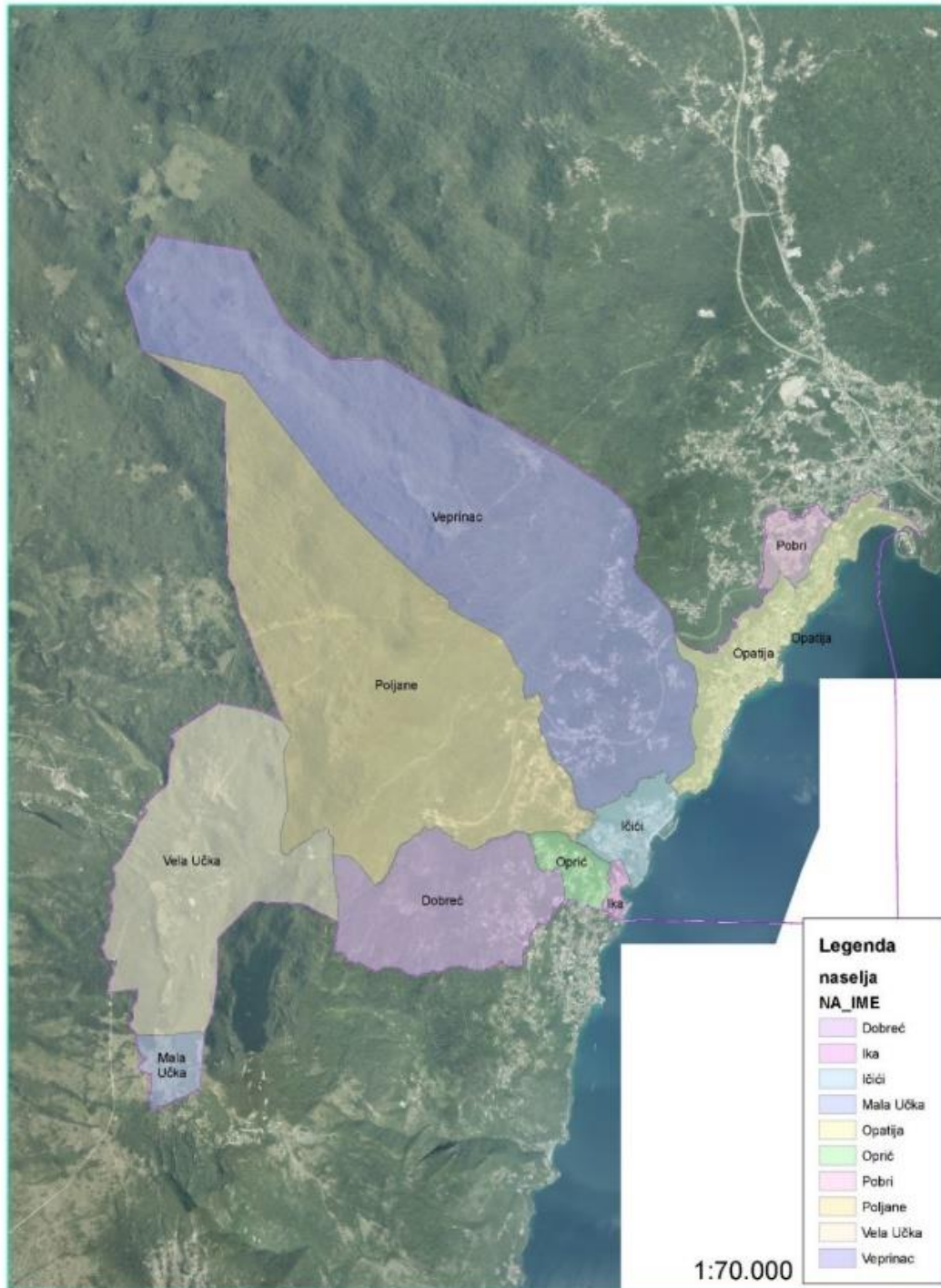
¹ <https://prigoda.hr/plan-razvoja-pgz-2022-2027/>

stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalne djelatnosti, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu zaštitu i civilnu zaštitu.

Kao jedinica lokalne samouprave, Grad Opatija se nalazi u sastavu Primorsko-goranske županije. Na sjeveru graniči s Općinom Matulji te malim dijelom s Gradom Rijekom, na jugu s Općinom Lovran te malim dijelom s Općinom Mošćenička Draga, a na zapadu graniči s istarskim općinama, velikim dijelom s Općinom Lupoglav te manjim dijelom s Općinama Lanišće i Kršan. Morsku granicu dijeli s Gradom Rijekom i Općinom Lovran. Kopneno područje Grada Opatije čini oko 1,9 % kopnene površine Primorsko-goranske županije (uključujući i površine otoka u županiji). Kopnena površina Grada Opatije prostire se na 67,22 km². Prosječna veličina naselja na području Grada Opatije iznosi 6,72 km². Područje Grada ima 8.109,62 ha, od čega površina kopnenog dijela iznosi 6.721,85 ha, a akvatorija 1.387,77 ha. Duljina obale gradskog područja je približno 16 km, a zračna udaljenost na pravcu prostiranja obale od Grada Rijeke do Općine Lovran iznosi oko 7 km. Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj u sastav administrativnog područja Grada Opatije ubraja se deset naselja: Dobreć, Mala Učka (Gornje Selo), Ičići, Ika, Opatija, Oprič, Pobri, Poljane, Vela Učka i Veprinac. Veliki dio teritorija predstavlja opatijsko zaleđe s naseljima Veprinac i Poljane.

Slika 1. Teritorijalni ustroj Grada Opatije

GRAD OPATIJA, PRIKAZ GRANICA I NASELJA

Izvor: Upravni odjel za komunalni sustav i zaštitu okoliša Grada Opatije

1. 2. Misija i vizija

Vizija se pojavljuje kao polazište i odredište u procesu strateškog planiranja, odnosno ona je sažeti prikaz budućeg željenog stanja u Gradu Opatiji, a treba pružiti odgovor na pitanje gdje vidimo Grad Opatiju do 2025. godine.

V: Opatija je grad održivog razvoja čiji stanovnici uživaju u visokoj kvaliteti života, a pritom je sigurna i konkurentna turistička destinacija koja osigurava stalni gospodarski rast i razvoj

Ostvarenju vizije pridonijet će se postizanjem postavljenih posebnih ciljeva i usklađenom provedbom politika kroz pet prioriteta na čije je definiranje, osim dosegnutog stanja razvoja, utjecala i novonastala globalna kriza uzrokovana pandemijom COVID-19 koja se snažno odrazila na gospodarstvo grada i regije, kao i sve segmente društva. Pritom su uzeti u obzir ciljevi postavljeni u okviru Europskog zelenog plana i Europskog teritorijalnog programa 2030., a sve navedeno temelj je održivom i konkurentnom razvoju.

Teorija definiranja **misije** nalaže da se mora dati odgovor na pitanje koja je naša svrha i koji su nam glavni ciljevi i ključne informacije na putu do uspjeha. U slučaju Grada Opatije potrebno je definirati koja je uloga Grada u društvu, odnosno koje potrebe u tom društvu je potrebno zadovoljiti.

Strategija razvoja Grada Opatije² koje je bila na snazi do 2020. i koja se primjenjivala u proračunu za 2021. definirala je misiju

Grada Opatije kao jedinice lokalne samouprave koja vodi poslove prostornog i urbanističkog planiranja te osigurava uspješnost odvijanja komunalnih djelatnosti; vodi brigu o uvođenju uspješnih programa od značaja za rad i razvoj djece i mladih, njihovom slobodnom vremenu, obrazovanju i profesionalnom razvoju; podupire programe socijalne skrbi i vodi računa o osobama treće dobi, posebno o potrebama starih i nemoćnih; stvara uvjete za kulturni razvoj, brigu o okolišu, te osigurava zaštitu i spašavanje; odgovorno upravlja javnim dobrima te transparentno prezentira informacije o radu javnog menadžmenta i subjekata u vlasništvu grada; donosi i provodi mjere od značaja za rast gospodarstva i za turistički razvoj uz uvažavanje povijesnog naslijeđa i suvremenih svjetskih trendova; te sustavno djeluje na unaprjeđenju kvalitete života i rada svojih građana.

² <https://arhiva.opatija.hr/files/file/shared/2015/STRATEGIJA-RAZVOJA-GRADA-OPATIJE-KONACNA-VERZIJA-PDF.pdf>

S obzirom na zakonsku definiciju misije jedinice lokalne samouprave, ova se misija i dalje logično primjenjuje do trenutka donošenja vlastitog plana razvoja.

1. 3. Proračunski korisnici i druge pravne osobe u nadležnosti Grada Opatije

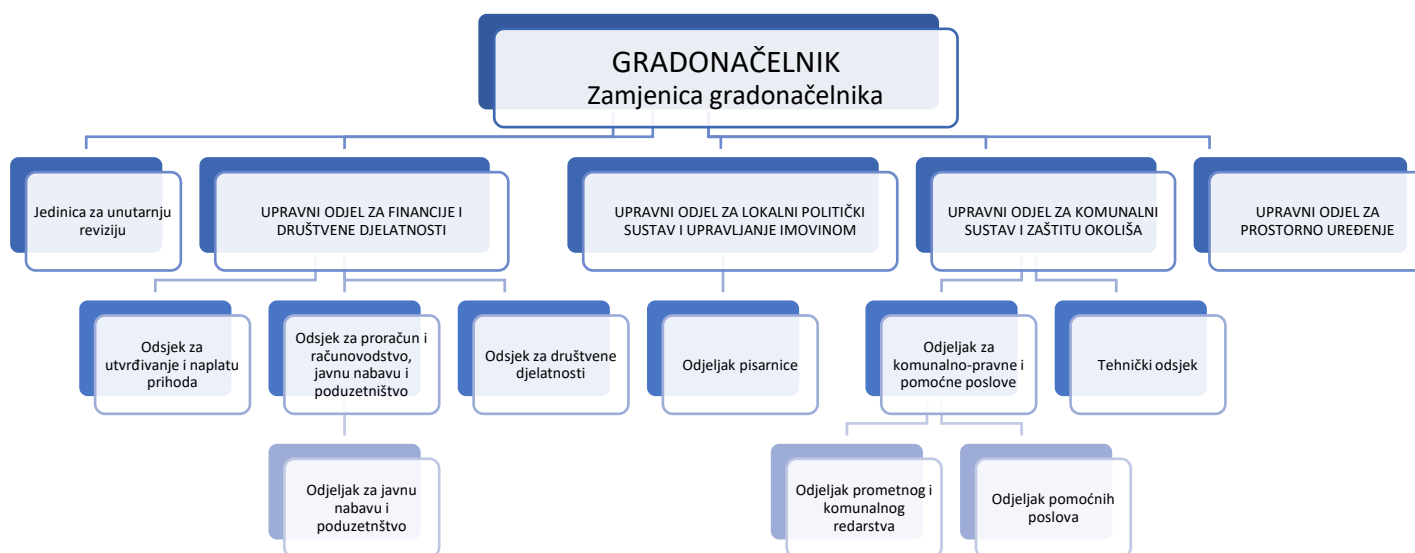
Proračunske korisnike Grada Opatije čine svi upravni odjeli Grada koji su prikazani u potpoglavlju 1.4. Organizacijska shema Grada Opatije te ustanove u vlasništvu Grada Opatije: Dječji vrtić Opatija, Osnovna škola Rikarda Katalinića Jeretova Opatija, Gradska knjižnica i čitaonica „Viktor Car Emin“, Festival Opatija te Javna vatrogasna postrojba.

Druge pravne osobe su trgovačka društva u vlasništvu i suvlasništvu Grada Opatije - Parkovi d.o.o., Opatija 21 d.o.o., Liburnijske vode d.o.o., Komunalac d.o.o., Zračna luka Rijeka d.o.o., Žičara Učka d.o.o. i Nova Liburnija d.o.o.

1. 4. Organizacijska shema gradske uprave Grada Opatije

Grad Opatija ima četiri upravna odjela te jedinicu za unutarnju reviziju. U nastavku se prikazuje organizacijska shema te se objašnjava nadležnost pojedinih upravnih odjela.

Slika 2. Organizacijska shema Grada Opatije

Izvor: Upravni odjel za lokalni politički sustav i upravljanje imovinom

Organizacija rada pojedinih odjela detaljno je opisana u Odluci o ustrojstvu i djelokrugu rada gradske uprave³. U nastavku se ukratko donosi djelokrug svakog odjela.

Jedinica za nutarnju reviziju obavlja neovisnu i objektivnu procjenu sustava unutarnjih kontrola te daje stručno mišljenje i savjete za poboljšanje djelotvornosti kontrola, procesa upravljanja rizicima i upravljanja poslovanjem.

Upravni odjel za financije i društvene djelatnosti obavlja upravne, stručne, materijalno-financijske, računovodstvene i druge poslove koji se odnose na osiguravanje javnih potreba u područjima predškolskog odgoja i obrazovanja, kulture, sporta i tehničke kulture, socijalne skrbi i zdravstva (sukladno socijalnom i zdravstvenom programu Grada Opatije), obrazovanja i znanosti i drugih javnih potreba, pripremu i izvršenje proračuna Grada Opatije, vođenje knjigovodstva i platnog prometa, utvrđivanje i razrez lokalnih poreza te prisilnu naplatu poreza, komunalne naknade i komunalnog doprinosa. Odjel također upravlja gradskim programima poticanja poduzetništva, vodi javnu nabavu, pruža potporu poslovnim procesima Grada Opatije, prati mogućnosti kandidiranja projekata za financiranje putem programa Europske unije, Republike Hrvatske i drugih subjekata u suradnji s drugim upravnim odjelima te koordinira suradnju s državnim i drugim tijelima te pravnim osobama nadležnima za gore navedene poslove.

Upravni odjel za lokalni politički sustav i upravljanje imovinom obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na politički sustav Grada Opatije, gradonačelnika, zamjenika gradonačelnika i radna tijela gradonačelnika. Obavljaju se poslovi pravno-savjetodavne i stručno-administrativne naravi koji obuhvaćaju pripremu za sjednice Gradskoga vijeća i njegovih radnih tijela. Odjel također obavlja poslove u kojima organizira sudske postupke i imovinsko-pravne upravne postupke te radi na zakupima poslovnih prostora i najmu stanova u vlasništvu Grada Opatije i ostalim poslovima upravljanja gradskom imovinom. Djelokrug rada uključuje i potporu upravnim tijelima na poslovima kandidiranja projekata za financiranje kroz europske i druge fondove. Nadalje, odjel planira i provodi poslove informiranja i odnosa s javnošću te razvijanja međunarodne suradnje, kao i protokolarne poslove koji su u djelokrugu rada Gradskog vijeća i Gradonačelnika i njihove medijske prezentacije. Odjel obavlja i poslove upravljanja ljudskim potencijalima, opće administrativno-kadrovske poslove te sve u vezi radno-pravnog statusa službenika i namještenika, uz poslove u centralnoj pisarnici te poslove čuvanja i izlučivanja predmeta u okviru nadležnosti pismohrane.

³ <http://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=odluke&id=40773>

Upravni odjel za komunalni sustav i zaštitu okoliša obavlja upravne i druge stručne poslove u komunalnoj oblasti koji se odnose na funkcioniranje i razvitak komunalnog gospodarstva. U to spadaju održavanje i izgradnja komunalnih objekata i uređaja, koordinacija rada pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju pojedine komunalne djelatnosti te donošenje i provedba programa održavanja i gradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture. Odjel nadalje izrađuje akte i dokumentaciju te utvrđuje i obračunava komunalnu naknadu, komunalni doprinos i spomeničku rentu. Odjel prati stanje svih oblika prometa u Gradu Opatiji i organizaciju komunalnog linijskog prijevoza putnika te vodi postupke i odlučuje o izdavanju odobrenja za rad (dozvole) autotaksi prijevoznika. U okviru svog djelokruga rada, odjel obavlja i poslove iz oblasti komunalnog redarstva, regulacije komunalnog reda te prometnog redarstva. Odjel nadalje obavlja stručne i druge poslove investicijskog održavanja imovine Grada te vodi brigu o sigurnosti – zaštiti od požara te zaštiti i spašavanju, kao i o poslovima Stožera civilne zaštite Grada Opatije. Odjel vrši i tekuće održavanje i čišćenje poslovnih prostora te je nadležan za održavanje službenih vozila Grada Opatije.

Upravni odjel za prostorno uređenje obavlja upravne, stručne i druge poslove koji se odnose na praćenje stanja u prostoru i vođenje informacijskog sustava prostornog uređenja te izradu pripadajućih akata, pripremu te praćenje izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja, geodetske poslove osnivanja i vođenja katastra vodova, izvorne evidencije naselja, ulica i kućnih brojeva te određivanje istih, pripremu i praćenje izrade dokumenata potrebnih za realizaciju gradskih razvojnih projekata (osim projekata obuhvaćenih programom izgradnje komunalne infrastrukture), suradnju sa susjednim jedinicama lokalne samouprave na kontaktnim područjima Grada Opatije te na zajedničkoj infrastrukturi Grada Opatije i susjednih jedinica lokalne samouprave, praćenje mogućnosti kandidiranja projekata za financiranje putem programa Europske unije, Republike Hrvatske i drugih subjekata, vođenje baze podataka o projektima Grada Opatije i EU projektima na području Grada, izradu programa smanjenja potrošnje energije i korištenja obnovljivih izvora energije, analizu gospodarskih kretanja na području Grada te standardizaciju i normizaciju poslova iz djelokruga Grada Opatije.

2. OPIS IZAZOVA I RAZVOJNIH POTREBA NA KOJE SE ODNOSI PROVEDBENI PROGRAM

Prilikom izrade provedbenog programa treba imati na umu da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave opisuju prioritetne mjere i aktivnosti za

postizanje posebnih ciljeva iz plana razvoja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te osiguravaju poveznicu s proračunom.

Prioritetne mjere i aktivnosti proizlaze iz identificiranih razvojnih izazova i potreba o kojima će više riječi biti u poglavlju 2.1. Razvojni izazovi i potrebe.

Osim metodoloških polazišta za izradu provedbenog programa potrebno je analizirati i javne politike za novo EU programsko razdoblje te Strategiju razvoja Republike Hrvatske 2030. budući da ti dokumenti predstavljaju strateško polazište za identifikaciju mjera i aktivnosti u ovom programu. Naime, Hrvatska će u programskom razdoblju 2021. – 2027., kao i cijela Europska unija, imati prioritetne ciljeve koji se odnose na povezaniju, uključivu i pametniju Europu te će fokus razvoja biti stavljen na digitalnu transformaciju i zelenu tranziciju.

2. 1. Razvojni izazovi i potrebe

Razvoj jedinice lokalne samouprave temelji se na njezinim materijalnim resursima, gospodarstvu, položaju, infrastrukturi, ali i kapacitetima lokalnog stanovništva koje predstavlja ključni pokretač razvoja.

Aktualni podaci koji se odnose na razvojne potrebe Grada Opatije, kao i aktualni gospodarski pokazatelji, istaknuli su sljedeća tri područja u kojima su fokusirani ključni izazovi:

- Demografske promjene
- Održivi razvoj te upravljanje prostorom i resursima
- Stanje gospodarstva i utjecaj pandemije COVID-19 na gospodarski razvoj

2. 1. 1. Demografske promjene

Demografske promjene prisutne su u hrvatskom društvu te snažno utječu na sve sfere društva i gospodarstva. Grad Opatiju i Primorsko-goransku županiju karakteriziraju nepovoljni demografski trendovi manifestirani kroz značajno starenje stanovništva pri čemu dolazi do smanjivanja radno aktivnog stanovništva. Prema popisu iz 2011. godine, Grad Opatija imao je 11.659 stanovnika.

Prema zadnjem Izvješću o stanju u prostoru na području Grada Opatije⁴ iz 2020. godine (u nastavku: Izvješće), gustoća naseljenosti iznosi 163,1 st/km², što je iznad prosjeka Primorsko-goranske županije (79 st/km²) i Republike Hrvatske (72,1

⁴ https://zavod.pgz.hr/SN_JLS/Izvjescia_o_stanju_u_prostoru/Grad_Opatija_IZ_24_06_2020.pdf

st/km²). Na području Grada Opatije izražena je neravnomjerna naseljenost kao rezultat nepovoljnijih obilježja prirodne osnove (udaljenosti od obale i nadmorske visine). Najveću gustoću naseljenosti imaju naselja Opatija (1.686,8 st/km²), Ika (1.335,5 st/km²) i Pobri (1.309,6 st/km²), odnosno naselja koja su smještena u područjima Grada na manjim nadmorskim visinama. Naselja s vrlo niskom gustoćom naseljenosti su Vela Učka (3,7 st/km²) i Mala Učka (4,7 st/km²) koja su smještena u sjeveroistočnom dijelu Grada koji karakteriziraju veća nadmorska visina i veći udio šumskih površina.

U Izvješću se ističe da je udio doseljenih iz drugih gradova i općina unutar županije (48,3%) manji u odnosu na druge jedinice lokalne samouprave na području Grada Rijeke i okolice što ukazuje na snagu Grada Opatije u smislu broja dostupnih radnih mjesta i privlačenja migrirajućeg stanovništva s većih udaljenosti. Navedenu tezu potvrđuje visok udio doseljenih iz drugih županija (24,3%) i inozemstva (19,9%), kao i mali udio preseljenih iz jednog u drugo naselje unutar Grada (7,5%). Naselja Oprič (72%), Pobri (70,4%) i Ičići (66,7%) imaju najveći udio doseljenih, što upućuje na kasniji val migracija i relativno mlađu dobnu strukturu stanovništva. Nešto niži udio doseljenih u naseljima Ika (53,3%), Dobrec (55,6%) i Poljane (58,4%) potencijalno ukazuje na ranije razdoblje useljavanja, odnosno nepovoljniju starosnu strukturu.

Povećava se omjer stanovništva starijeg od 65 godina u odnosu na radno sposobno stanovništvo kao rezultat povećanja očekivanog trajanja života, ali i pada stope nataliteta.

Na negativne migracijske trendove utječe i proces gentrifikacije, karakterističan za sve razvijene turističke destinacije. Visoka cijena nekretnina onemogućuje mladim ljudima i obiteljima pronalazak pristupačnog i dostupnog stanovanja te oni migriraju izvan granica Opatije u pronalasku povoljnijih uvjeta stanovanja. Navedeno zahtijeva snažna ulaganja u području stanovanja te kreiranje poticajnih mjera zadržavanja i privlačenja mladih i mladih obitelji.

Dugogodišnje razdoblje iseljavanja negativno se odrazilo na udjele mladog i starog stanovništva u odnosu na radno aktivno (zrelo) stanovništvo. S udjelom mladih od 10,7% i gotovo četvrtinom stanovništva preko 65 godina, indeks starosti (212,3) i koeficijent dobne ovisnosti starih (34,3) izrazito su nepovoljni u odnosu na županijski i državni prosjek. Također, s prosječnom dobi od 46 godina, Grad Opatija je, uz Vrbovsko, najstariji grad kao jedinica lokalne samouprave Primorsko-goranske županije. Sve navedeno dovelo je do činjenice da je Opatija još 2011. pripadala tipu grada u kojem prevladava stanovništvo treće dobi. Posljednji dostupni podaci sugeriraju da je proces starenja stanovništva dodatno naglašen i ubrzan nakon popisa stanovništva 2011. te već sada predstavlja društveni problem i prijetnju gospodarskom razvoju, odnosno evidentan je nedostatak konkurentne i kvalitetne radne snage. Valja uvažiti i činjenicu da je upravo završio popis

stanovništva za 2021. te se prema najavama Državnog zavoda za statistiku prvi podaci očekuju do kraja godine.

Vitalni indeks prikazuje broj živorođene djece u usporedbi s brojem umrlih te se iskazuje u postocima. U sklopu članica Urbane aglomeracije Rijeka, Grad Opatija imao je najmanji vitalni indeks od 45%.

Slijedom prikazanih podataka, kao ključni izazovi identificirani su izraženo starenje stanovništva i pad nataliteta što nepovoljno utječe na strukturu radne snage i druge trendove te neravnomjerna gustoća naseljenosti na području Grada Opatije uvjetovana geografskim obilježjima područja. Jedna od mjera nužno će biti i da se kvalitetno odgovori na rastuću potražnju za socijalnim i zdravstvenim uslugama, među kojima se ističe značajno ulaganje u dnevnu brigu o osobama treće dobi (dnevni boravak za osobe treće životne dobi). Također, potrebno je unapređivati sadržaje i programe za igru, rekreaciju i sport, a sve s ciljem kvalitetnog odrastanja djece i mladih. Sve zajedno nužno je radi stvaranja stabilnog i podržavajućeg okruženja za zasnivanje i zaštitu obitelji.

2.1.2. Održivi razvoj - upravljanje prostorom i resursima

Korištenje prirodnih i ljudskih resursa jedan je od temeljenih razvojnih potencijala. Problematika korištenja prostora veoma je značajna zato što Grad Opatija raspolaže uskim obalnim prostorom koji treba pametno i održivo koristiti, ali i značajnim prostorom u zaleđu pogodnim za razvoj kroz kvalitetnije povezivanje obalnog prostora i zaleđa. Naglasak je na stvaranju uvjeta za poboljšanje kvalitete i uvjeta života građana. Tu se prvenstveno misli na sređenost katastra i zemljišnih knjiga. S ciljem sređivanja stanja u prostoru, 2007. godine zaključen je ugovor s Ministarstvom pravosuđa i Državnom geodetskom izmjerom te su do sada provedeni postupci javnog izlaganja nove katastarske izmjere i obnove zemljišnih knjiga k.o. Ika-Oprič, k.o. Ičići i k.o. Opatija za koje je Ministarstvo pravosuđa i uprave objavilo nove zemljišne knjige, dok je za k.o. Pobri u tijeku postupak rješavanja i prigovora, a za k.o. Volosko u tijeku je izlaganje.

Zbog turističke orijentacije gospodarstva, od posebnog je značaja zaštita pomorskog dobra, ali i primjena suvremenih metoda prikupljanja, zbrinjavanja i odvajanja otpada te pročišćavanje otpadnih voda po standardima EU-a. Donošenjem prostorno-planske dokumentacije treba onemogućiti preizgrađenost prostora i zaštititi zelene površine, a urbanim opremanjem stambenih zona treba se poboljšati uvjete za život i rad građana.

Upravo su ekonomija, ekologija i društvena jednakost identificirani kao osnovni stupovi održivog grada 21. stoljeća, stoga je nužan integralni pristup promišljanju razvoja Opatije, uz uvažavanje svih ograničenja.

Također, daljnja digitalizacija, razvoj širokopojasne mreže, dostupnost pametnih usluga i korištenje podataka razvojem podatkovne infrastrukture za Opatiju predstavljaju snažan pokretač produktivnosti i konkurentnosti u 21. stoljeću. Navedeno je preduvjet stvaranja novog poduzetničkog ekosustava na području digitalne transformacije tradicionalnih sektora te otvaranja kvalitetnijih radnih mjesta.

U nastavku je prikazana identifikacija stanja i razvojnih izazova u području upravljanja prostorom i resursima.

Parkovi i šetnice

Grad Opatija odlikuje se većim brojem atraktivnih i lijepo uređenih perivoja (devet je važnijih opatijskih perivoja te Amerikanski vrtovi) koji su u novije vrijeme revitalizirani i koji se nastoje promovirati i unapređivati pod krilaticom „Opatijska kolajnica“.

Briga o izgledu javnih površina – parkova, šetnica, ali isto tako i okućnica i fasada – jedan je od apsolutnih prioriteta Grada Opatije, kao i održavanje koncepta rivijere po kojoj je Opatija globalno prepoznata. Njegovani izgled važan je adut turističkog mjesta, ali isto tako podiže kvalitetu života njegovih stanovnika. Raskošna arhitektura opatijskih vila i hotela podsjeća na razdoblje u kojemu su nastale na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, a parkovi svojim izgledom postavljaju standarde koje slijede i mnoge privatne okućnice.

Uz parkove, opatijska su šetališta ono što ovaj grad čini tako posebnim i jedinstvenim. Najpoznatije je među njima svakako obalno šetalište Lungomare od Voloskog do Lovrana nastalo na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće. Prva je etapa, tzv. *Nordstrand* od Voloskog do Slatine, dovršena 1889. godine, u kojoj je Opatija i službeno proglašena klimatskim lječilištem. Druga dionica, tzv. *Südstrand*, koja je povezala Opatiju s Lovranom, dovršena je 1911. Otprilike paralelno uz Lungomare, ali dalje u zaleđu, proteže se šumsko šetalište Carmen Sylve, nazvano po književnom pseudonimu rumunjske kraljice Elizabete koja je ovdje nalazila inspiraciju za svoje stihove.

Opatijsko područje prepoznatljivo je po nekoliko vrsta autohtonog bilja koje je karakteristično za ovaj kraj, a koje se može susresti ne samo u parkovima, nego i na drugim javnim površinama, primjerice na obalnom šetalištu Lungomare.

Održavanju zelenih površina s autohtonim i zasađenim raslinjem u Opatiji se pridaje poseban značaj. Za održavanje je nadležno gradsko poduzeće Parkovi d.o.o.

koje je osnovano još 1950. godine. Redovnim održavanjem obuhvaćeno je ukupno 141.143 m² zelenih površina, od čega 2.047 m² cvjetnih gredica i 26.748 m² travnjaka. Cvjetne gredice zasađene su sezonskim cvijećem koje se mijenja dva puta godišnje, u proljeće i u jesen. U proljeće se sadi oko 50.000 komada sezonskog cvijeća, a u jesen se sadi 46.000 komada sezonskog cvijeća i 25.000 lukovica tulipana. Pri formiranju cvjetnih gredica koriste se organsko gnojivo i specijalizirani supstrati za tu namjenu.

Pri održavanju zelenih površina koristi se sustav automatskog navodnjavanja čime se bitno utječe na racionalnije korištenje vode i kvalitetnije održavanje biljnog pokrivača. Do sada je sustav automatskog navodnjavanja ugrađen na oko 24.000 m² zelenih površina. U cilju očuvanja biljnog fonda i raznolikosti biljnih vrsta, svake godine izdvoje se određena sredstva za interpolaciju biljnog materijala na zelenim površinama koje su na redovnom održavanju. Isto tako, valja naglasiti da je potrebno izdvajati značajna sredstva za održavanje i unapređivanje parkova i šetnica.

Briga stanovništva za okoliš

Osjećaj za okoliš stvara se od malih nogu. U Opatiji se to dobro zna pa ekološka edukacija započinje od vrtića i osnovne škole. Učenici se uključuju u razne aktivnosti s ciljem povećanja ekološke svijesti, poput Međunarodnog dana protiv plastičnih vrećica i akcije skupljanja starog papira dvaput godišnje uz nagrađivanje najuspješnijih razreda (jednodnevni izlet po izboru za najbolja tri razreda) u suradnji s Gradom te tvrtkama Komunalac i Metis.

Opatijska osnovna škola R. K. Jeretova uključena je u međunarodni projekt „Ekoškole“ koji je utemeljen 1981. godine pri Vijeću Europe, a provodi ga Europska zaklada za odgoj i obrazovanje za okoliš. U školskom dvorištu vijori se Zelena zastava, a od 2015. škola ima platinasti eko-certifikat.

Opatijska udruga Žmergo provodi brojne ekološke akcije: organizira „Zelenu i plavu čistku“ i održava tečajeve kompostiranja za djecu i građane Opatije te radionice na druge ekološke teme. U suradnji s Javnom vatrogasnom postrojbom Opatija i volonterima održava se i akcija čišćenja podmorja opatijske luke. Akcija čišćenja okoliša provodi se i u Parku prirode Učka.

Kvaliteta vode i mora

Kada je riječ o kvaliteti vode, u Opatiji se izuzetna pažnja posvećuje vodi za piće, kao i kvaliteti morske vode.

Opatijski vodoopskrbni sustav počeo se graditi još krajem 19. stoljeća. Voda se prvenstveno dobiva iz četiri izvorišta na Učki (Mala Učka, Vela Učka, Tunel Učka i Rečina). Pokrivenost javnom vodoopskrbom u Gradu Opatiji je gotovo 100%. Dužina mreže iznosi 185 km, a broj priključaka je 7223. Vode s učkarskih izvora su krške podzemne vode kalcij-hidrogenkarbonatnog tipa, umjerene tvrdoće i optimalnih fizikalno-kemijskih svojstava te stoga nema potrebe ni za kakvom preradom osim preventivne dezinfekcije.

Sustav kvalitete temeljem važećih propisa prati Plan sigurnosti vode koji na osnovi analize opasnosti i procjene rizika vodoopskrbnog sustava osigurava sigurnu i zdravstveno ispravnu vodu za potrošnju od sliva izvorišta do slavine potrošača. Dodatni dokaz o kvaliteti isporučene vode potvrđuje certifikacija prema normi HRN EN ISO 22000:2018.

Kvaliteta vode za ljudsku potrošnju prati se dvostrukim nadzorom i to putem internog laboratorija Liburnijskih voda d.o.o. dnevnim ispitivanjima samostalno ili u suradnji s ovlaštenim laboratorijem i putem mjesečnog monitoringa županijskog Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Rijeka.

Sve glavne točke sustava od izvorišta i dobave vode do crpnih stanica i većine vodosprema pokrivene su sustavom daljinskog nadzora i upravljanja te se preko sustava kontroliraju distribucija vode, tehnički parametri rada uređaja i sanitarna ispravnost vode.

Na javnu sanitarnu odvodnju spojeno je preko 80 % objekata. U sljedećem razdoblju planira se nastaviti izgradnja sekundarne mreže u područjima Grada Opatije koja još uvijek nemaju javnu odvodnju.

Centralni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda u Ičićima izgrađen je 2012. godine u sklopu Projekta zaštite od onečišćenja voda u priobalnom području (Projekt Jadran).

Osim kontrole vode za piće, u Opatiji je od izuzetnog značenja i kvaliteta morske vode. Stalna mjerenja pokazuju kontinuiran porast kakvoće morske vode – od 2015. godine ona je na svim mjernim točkama visoke kvalitete.

U sklopu Projekta poboljšanja vodnokomunalne infrastrukture na području Aglomeracije Liburnijska rivijera planira se izgradnja i rekonstrukcija cca. 22,5 km cjevovoda sanitarne odvodnje i cca. 14 km vodovodnih cjevovoda na području Grada Opatija, zatim rekonstrukcija i izgradnja cca 15,5 km transportnih cjevovoda na Učki, izgradnja cca. 600 m sanitarne odvodnje na području Poklona te izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda UPOV Poklon. Isto tako, u planu je dogradnja UPOV-a Ičići na drugi stupanj pročišćavanja otpadnih voda.

Gospodarenje otpadom

Plan gospodarenja otpadom Grada Opatije za razdoblje od 2014. do 2019. godine usvojen je sredinom 2014. godine, a nakon donošenja Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine izrađen je i usvojen novi Plan gospodarenja otpadom Grada Opatije za razdoblje 2017. – 2022. godine⁵.

Od početka 2018. se cjelokupni komunalni otpad predaje na obradu u novi Županijski centar za gospodarenje otpadom Marišćina (u nastavku: ŽCGO „Marišćina“).

Na lokaciji tvrtke Parkovi d.o.o. zbrinjava se dio otpada koji je prethodno uklonjen s javnih i javno-prometnih površina koje održavaju Parkovi d.o.o. Najveći dio otpada (zeleni otpad) izdvaja se i potom usitnjava te koristi za kompostiranje u pogonu tvrtke Parkovi d.o.o., dok se preostali otpad sortira i iz njega izdvaja koristan otpad koji se predaje na daljnju obradu, a preostali otpad se potom predaje Komunalcu d.o.o. radi odvoza na ŽCGO „Marišćina“.

Planom gospodarenja otpadom za razdoblje 2017. – 2022. godine utvrđeni su ciljevi gospodarenja otpadom: sprečavanje i smanjenje nastajanja otpada na izvoru, uspostava sustava sakupljanja raznovrsnog otpada, povećanje udjela odvojeno sakupljenog komunalnog otpada, obrade nerazvrstanog otpada i kompostiranje zelenog, biorazgradivog otpada, razvijanje svijesti građana za okoliš i održivi razvoj te sprečavanje nastajanja divljih odlagališta uz sanaciju istih ako se pojave.

Krupni (glomazni) otpad sakuplja se putem spremnika po zahtjevu građana. Građevni otpad s područja Grada odvozi se na novootvoreno reciklažno dvorište za građevni otpad u Rijeci, u zoni Mihačeva Draga. Na području Grada još nisu izgrađene sortirnica i kompostana, kao ni reciklažno dvorište. Do izgradnje reciklažnog dvorišta Grad Opatija koristi mobilno reciklažno dvorište i reciklažna dvorišta u Općinama Lovran i Matulji.

Na području Grada Opatije ne postoje lokacije onečišćene nepropisno odbačenim otpadom (divlja odlagališta otpada), a povremena onečišćenja okoliša uslijed neodgovornog odlaganja otpada u prirodu brzo se saniraju kroz komunalno redarstvo Grada.

Ključni izazov u području gospodarenja komunalnim otpadom je uspostava integralnog sustava koji uključuje izgradnju reciklažnog dvorišta, sortirnice i kompostane te odvojeno prikupljanje miješanog, reciklabilnog i biootpada na

⁵ <https://opatija.hr/gradska-uprava/razvoj-grad/>

kućnom pragu korisnika usluge radi očuvanja okoliša te staranja navika u pravilnom postupanju.

2. 1. 3. Stanje gospodarstva i pandemija COVID-19

Prema Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti, Grad Opatija svrstan je u najvišu, VIII. skupinu. U toj su skupini jedinice lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u 25 % najrazvijenijih jedinica u Republici Hrvatskoj. Indeks razvijenosti Grada Opatije iznosi 111,5 %

Izračunom indeksa gospodarske snage za 2019. godinu, Primorsko-goranska županija je rangirana kao četvrta, nakon Grada Zagreba, Istarske i Varaždinske županije. Uspoređujući županije jadranske Hrvatske, pokazatelji „Prosječni izvorni prihodi po stanovniku“ i „Prosječna stopa nezaposlenosti“ svrstavaju Primorsko-goransku županiju na drugo mjesto i to poslije Istarske županije.

Temelji razvitka gospodarstva Grada Opatije oslanjaju se na turizam i uslužne djelatnosti. Naime, u Opatiji je turizam prisutan već više od 175 godina i zbog toga je ovaj grad mjesto s najdužom tradicijom turizma u Republici Hrvatskoj. Na području Grada Opatije djeluju neke od najpoznatijih hrvatskih turističkih tvrtki: Liburnia Riviera Hoteli d.d., Milenij hoteli d.o.o. i Katarina Line d.o.o. U turizmu grada Opatije postoje četiri temeljne grane turističkih djelatnosti: smještaj, priprema i usluga hrane i pića, putničke agencije te trgovina na malo.

Prema aktualnoj analizi Turističke zajednice grada Opatije, financijski rezultat turizma u Opatiji moguće je promatrati kroz agregirane rezultate četiri najvažnije turističke djelatnosti – smještaj, priprema i usluga hrane i pića, trgovina na malo te putničke agencije. Promatrano kroz desetogodišnje razdoblje, jasno su primjetni trend rasta koji je trajao od 2011. do 2015. godine, konsolidacija trenda od 2015. do 2019. godine, ali i drastičan pad ukupnih prihoda koji je uslijedio zbog pandemije u 2020. godini.

Kretanje ukupnih rashoda bilo je u korelaciji s kretanjem ukupnih prihoda u apsolutnim iznosima, a do razlike je došlo tijekom 2020. godine kada poduzetnici fizički nisu mogli ostvariti prihode dok su istovremeno znatan dio fiksnih troškova svejedno trebali pokriti.

Budući razvoj gospodarstva u Opatiji usmjeren je na nastavak stvaranja pogodnog poduzetničkog okruženja te razvoj drugih grana koje su kompatibilne s turizmom poput eko poljoprivrede, razvoja visokih tehnologija, ribarstva i sl., a sve u cilju smanjivanja osjetljivosti cjelokupnog gospodarstva koje ovisi samo o turizmu.

Trgovačka društva na području Grada Opatije

Nedavna gospodarska analiza pokazala je da je broj registriranih poduzeća čije se sjedište nalazi na području Grada Opatije bio stabilan u razdoblju 2011. – 2014. godine tijekom kojeg je prosječno 625 različitih trgovačkih društava činilo bazu lokalne ekonomije. Značajna promjena uslijedila je 2015. godine kada je započeo višegodišnji trend rasta ukupnog broja poduzeća. Te godine dolazi do prvog značajnog povećanja na 640 trgovačkih društava (+3,06 %), koje se nastavlja 2016. godine (+1,56 %) te ubrzava sljedeće tri godine kada prelazi broj od 700 registriranih trgovačkih društava. Najveći rast je ostvaren 2018. godine (+7,51 %), kao i 2017. (+4,46 %) i 2019. (+4,38 %). Zanimljiva je činjenica kako je 2020. godine, usred krize uzrokovane koronavirusom, ukupan broj poduzeća u gradu Opatiji nastavio rasti do 775 trgovačkih društava (+1,71 %).

Tablica 1. Ukupni rezultati poslovanja trgovačkih društava u gradu Opatiji od 2011. – 2020.

Godina	Broj poduzeća	Dugotrajna i financijska imovina	Kratkotrajna imovina i kratkoročna financijska imovina	Dugoročne obveze	Kratkoročne obveze	Neto plaće i nadnice
2011.	626	3.836.088	1.057.854	1.183.363	986.350	225.995
2012.	629	3.911.825	1.098.753	1.289.718	860.552	209.639
2013.	624	4.229.989	1.237.529	1.506.164	862.538	212.594
2014.	621	4.777.579	1.361.976	1.633.632	872.326	204.384
2015.	640	4.501.989	1.308.767	1.613.841	860.044	214.509
2016.	650	5.070.326	1.399.108	1.960.718	874.293	231.895
2017.	679	4.982.013	1.543.569	1.972.460	846.767	242.772
2018.	730	4.704.708	1.236.703	1.748.131	999.850	231.565
2019.	762	5.237.686	1.348.250	1.938.199	956.263	247.245
2020.	775	5.013.623	1.362.246	1.952.682	1.043.286	199.123

Izvor: TZGO, Istraživanje i analiza tržišta - baza podataka Financijska agencija (FINA); financijski podaci su izraženi u 000 kn

Iz gornje tablice vidljivo je kako se kroz razdoblje od deset godina, zahvaljujući kontinuiranim ulaganjima u poslovne procese, dugotrajna i financijska imovina trgovačkih društava u gradu Opatiji povećavala po prosječnoj godišnjoj stopi od 2,97 %. Sličan trend zabilježen je kod kratkotrajne imovine koja je rasla prosječnom godišnjom stopom od 3,01 %. Za usporedbu, dugoročne obveze rasle su prosječnom godišnjom stopom od 5,54 %, dok su kratkoročne obveze minimalno

rasle po prosječnoj godišnjoj stopi od tek 0,85 %. Uzmemo li u obzir kako je turizam, koji je glavni nositelj opatijskog gospodarstva, iznimno kapitalna intenzivna djelatnost u kojoj su investicije izrazito velike uz relativno duge rokove otplate, može se zaključiti kako su ostvarene prosječne godišnje stope unutar očekivanja jer su u razdoblju od 2011. do 2020. godine poduzeća kapitalnim ulaganjima u dugotrajnu imovinu stvorila značajnu vrijednost koju otplaćuju u okviru dugoročnih obveza.

Grane djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji

Kada se promatraju grane djelatnosti po prosječnom broju zaposlenih i satima rada, poredak je očekivan i najveći udio u 2020. godini ima grana I – Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane s 34,82%. Taj bi postotak vjerojatno bio na razini preko 40 % da nije došlo do negativnog utjecaja pandemije i značajnog smanjenja dolazaka turista. Druga po važnosti je grana G – Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala koja zapošljava 19,72 % svih zaposlenika. Treće mjesto zauzima grana M – Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti s 11,44 % udjela, dok se na četvrtom mjestu nalazi grana F – Građevinarstvo sa 7,82 % udjela. Od preostalih grana još treba istaknuti granu N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti sa 6,14 % udjela po prosječnom broju zaposlenih.

Trgovina i obrtništvo

Trgovina je pored turizma jedna od temeljnih djelatnosti u Opatiji. Ovom se djelatnošću prema dostavljenim godišnjim statističkim izvještajima za 2020. godinu bavilo 158 poduzetničkih subjekata koji su zapošljavali 572 osobe te su ostvarili najveći ukupni prihod u iznosu od 612 milijuna kuna. Navedeni podaci predstavljaju značajnu kategoriju u strukturi gospodarstva Opatije, konkretno, petinu svih poduzetničkih subjekata i petinu ukupnog broja zaposlenih te više od trećine svih ostvarenih prihoda. Specifičnost djelatnosti trgovine je u koncentraciji prema središtu Opatije odnosno djelomično sezonalnom karakteru kada uslijed dolaska gostiju dolazi do snažnog povećanja prihoda u ljetnim mjesecima.

Na području Grada Opatije djeluje veliki broj obrta koji doprinose razvoju lokalne ekonomije, a pretežito su vezani uz turizam i srodne djelatnosti. U pravilu se radi o fizičkim osobama, a posebna kategorija su tradicijski obrti za koje je potrebno posebno poznavanje zanatskih vještina i umijeća u obavljanju djelatnosti. Tradicijski obrti obavljaju se pretežno ručnim radom, a tehnikama proizvodnje i rada, namjenom i oblikom oslanjaju se na obrasce tradicijske kulture. Tu su i umjetnički obrti koji se odlikuju proizvodima i uslugama visoke estetske vrijednosti, dizajnom, likovnim i drugim rješenjima uz naglašenu kreativnost majstora umjetnika.

Pandemija virusa COVID-19

Nakon izbijanja pandemije virusa SARS-CoV-2 u veljači 2020. godine cijeli svijet se suočio sa zdravstvenom krizom bez presedana koja je imala ozbiljne društvene i ekonomske posljedice. Unatoč sveobuhvatnom odgovoru na nacionalnoj i EU razini, gospodarstvo je 2020. godine očekivano doživjelo recesiju.

Pronalaskom cjepiva i postupnim smanjenjem restrikcija, zahvaljujući komparativnim prednostima Opatije poput prometne blizine emitivnim tržištima, jedinstvenom spoju mora i gorja na malom prostoru te velikim mogućnostima za boravak i aktivni odmor u prirodi, najveći broj turističkih djelatnika uspio je prebroditi kriznu 2020. godinu uz pomoć mjera za ublažavanje posljedica krize koje su osigurali Grad Opatija i Vlada Republike Hrvatske.

Pozitivni indikatori vidljivi su na području TZ grada Opatije gdje je u razdoblju 01.01.-15.10.2021. ostvareno 714.417 noćenja, čime se bilježi rast od 56 % u odnosu na isto razdoblje prošle godine, te 63 % ostvarenog turističkog prometa istog razdoblja rekordne 2019. Strani gosti ostvarili su 84 % noćenja, a u ukupnom fizičkom turističkom prometu dominiraju gosti iz Njemačke s udjelom u ostvarenim noćenjima od 25 %. Slijede domaći gosti s udjelom od 16 % te gosti iz Austrije (udio 16 %), Mađarske (6 %) i Poljske (4 %). Najveće povećanje u broju noćenja zabilježili su gosti iz SAD-a (510 % povećanja) te gosti iz Rusije (175 % više noćenja) i Austrije (120 % više noćenja). Između ostalog, skoro 60 % svih noćenja ostvareno je u hotelskom smještaju koji bilježi 70-postotni rast. U privatnom smještaju ostvareno je 37 % noćenja ovog dijela godine s rastom od 46 % u odnosu na prošlu godinu, pri čemu je najveći rast ostvaren u objektima visoke kvalitete.

Glavni rizici za razvoj turizma kao ključne djelatnosti na području Grada Opatije ostaju klimatske promjene, nedostatak kvalitetne radne snage te nedostatak napredne poslovne infrastrukture. U bliskoj budućnosti, putovanja i turizam bit će obilježeni oprezom prilikom planiranja putovanja jer putovanja unutar Europske unije i šire uglavnom dolaze s dodatnim administrativnim poteškoćama. Konkretno, misli se na često mijenjanje ograničenja i zahtjeva u nekim zemljama te dodatnu papirologiju za putovanja kao što su potvrde o cijepljenju, COVID-testovi i sl.

Na području Grada Opatije aktivan je Stožer civilne zaštite Grada Opatije koji u skladu s nacionalnim i regionalnim aktima provodi mjere i aktivnosti usmjerene ka suzbijanju širenja pandemije.

2. 2. Prioriteti razvoja Grada Opatije i Primorsko-goranske županije

U nastavku se ukratko opisuju prioriteti javnih politika u narednom razdoblju. Prioriteti moraju biti u skladu s ciljevima iz hijerarhijski nadređenih akata te na odgovarajući način predstavljati odgovor na utvrđene razvojne potrebe i glavne razvojne izazove u samoupravnom djelokrugu jedinice lokalne samouprave.

Grad Opatija u ovom slučaju preuzima pet prioriteta razvoja Primorsko-goranske županije koji se u nastavku skraćeno predstavljaju s posebnim naglascima na Opatiju. Navedeni prioriteti se u Provedbenom programu iskazuju kroz aktivnosti koje će služiti za realizaciju mjera.

U nastavku je prikazana slika koja sadrži sve prioritete i posebne ciljeve:

Slika 3.: Strateški okvir Plana razvoja primorsko-goranske županije – prioriteti razvojne politike i posebni ciljevi

Izvor: Regionalna razvojna agencija Prigoda

Prioritet 1. PAMETNA REGIJA KONKURENTNOG GOSPODARSTVA TEMELJENOG NA ZNANJU I NAPREDNIM TEHNOLOGIJAMA

Ovaj prioritet odgovara na ključne izazove vezane uz ulaganje u razvoj konkurentnog gospodarstva. Kada se promatra struktura indeksa razvijenosti uzima se u obzir i opće kretanje stanovništva.

Daljnji zahtjev za razvoj gospodarstva u Opatiji usmjeren je na nastavak stvaranja pogodnog poduzetničkog okruženja te razvoj drugih grana koje su kompatibilne s turizmom uz naglasak na privlačenje i razvoj visokih tehnologija.

Provedbom mjera unutar ovog prioriteta postiže se unapređenje upravljanja destinacijom korištenjem naprednih tehnologija, ali i podatkovne infrastrukture.

Prioritet 2. DJECA I MLADI U FOKUSU

Ovaj prioritet odgovara na ključne izazove vezane uz starenje stanovništva te činjenicu da je novorođene djece sve manje. Također, budući da se mladima i mladim obiteljima nude brojne mogućnosti odlaska u zemlje EU-a gdje mogu pronaći odgovarajuća zaposlenja, ostvariti vlastito napredovanje i bolji standard, na lokalnoj razini potrebno je stvarati sigurno i privlačno životno okruženje koje će motivirati mlade ljude i obitelji na ostanak te tako doprinijeti razvoju lokacije poželjne za život.

Kako bi se potaknulo mlade na ostanak i roditeljstvo, Grad Opatija će poticati stvaranje boljih preduvjeta za osnivanje i funkcioniranje obitelji. Prioritet je kontinuirano unapređenje sustava brige o djeci i mladima te omogućavanje dostupnosti stanovanja uz sufinanciranje mladih poduzetnika.

Vizija razvoja i opredijeljenost ka ulaganju u ljude, posebno djecu i mlade, znači i ustrajan rad na stvaranju društvenih odnosa i društvenog razumijevanja važnosti obitelji i roditeljstva. Prioritet je poticati razvoj društva koje u svakom aspektu društvenih i javnih poslova pokazuje da vodi brigu o potrebama majki, obitelji s djecom, djece i mladih.

U Opatiji se posebno ističu značajna kvaliteta predškolskog odgoja i visoki standard i kvaliteta osnovnog i srednjeg obrazovanja te se mjerama unutar ovog prioriteta nastavlja s održavanjem, ali i unapređivanjem standarda.

Prioritet 3. ZELENA TRANZICIJA TEMELJENA NA ODRŽIVOM UPRAVLJANJU I KORIŠTENJU VLASTITIH RESURSA

Ključni izazovi ovog prioriteta su održivi razvoj i održivo upravljanje prostorom. Strateško promišljanje razvoja mora biti poticaj da se aktivno i sustavno vodi briga o prostoru i okolišu te njegovom očuvanju na način da se strogo kontroliraju kvaliteta zraka i vode, razina buke i vizualno zagađenje, smanjuje preopterećenost (gužve) te donose i poštuju zadani standardi i limiti dozvoljenog zagađenja. Problem zaštite okoliša veže se uz pojam održivog razvoja koji se definira kao unapređenje kvalitete života u gradu, uključujući ekološku, kulturnu, političku, institucionalnu, društvenu i ekonomsku komponentu bez ostavljanja tereta budućim generacijama.

Uz ljudske resurse, prostor i prirodna bogatstva najvažniji su razvojni resurs svakog grada i regije. Kao u cijelom svijetu, i Grad Opatija se suočava s brojnim izazovima, poput velikih potreba za ulaganjem u komunalnu infrastrukturu, nužnih unapređenja prostora, ulaganja u javne površine i sl. Zbog toga je jedna od zanimljivijih ideja implementacija inteligentnih rješenja za bolju i funkcionalniju organizaciju gradova, naselja i ruralnih sredina.

U konačnici, smisao mjera unutar ovog prioriteta je poticanje na učinkovito korištenje prostora tj. uređen sustav upravljanja prostorom i očuvanje visoko valoriziranog koncepta rivijere.

Prioritet 4. OBRAZOVANI STANOVNICI S KOMPETENCIJAMA I VJEŠTINAMA ZA POSLOVE BUDUĆNOSTI

Iako Primorsko-goransku županiju karakterizira otvoreno, tolerantno i kreativno društvo, nužna je kontinuirana prilagodba globalnim izazovima. Kako bi se navedena prilagodba kvalitetno i pravovremeno ostvarila, težište će biti postavljeno na stvaranje uvjeta za pružanje kvalitetnog obrazovanja za sve poticanjem kreativnosti i izvrsnosti.

Obrazovanje je ključni pokretač promjena kojim se osigurava osposobljenost ljudi za obavljanje sve složenijih, sofisticiranijih poslova kakve budućnost donosi. U ovom vrlo izazovnom dobu, značaj kontinuiranog i cjeloživotnog učenja u sinergiji sa stečenim znanjima znatno može doprinijeti socioekonomskom i drugom razvoju.

Zbog starenja stanovništva i globalnih izazova na području rada, Grad Opatija i Primorsko-goranska županija sve više imaju potrebu za preoblikovanjem strukture ljudskih resursa kroz poticanje usavršavanja i cjeloživotnog učenja. Poseban izazov

je poboljšanje obrazovnih i studijskih programa i redefiniranju stečenih vještina i sposobnosti. Grad Opatija podupire svoje stanovnike kroz nekoliko programa potpore stjecanja novih vještina i sposobnosti.

Isto tako, značajnim ulaganjima u osnovnoškolsko i strukovno obrazovanje, uz podršku konkurentnog turističkog sektora, te razvojem visokog školstva prvenstveno kroz Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija može postati relevantan regionalni centar cjeloživotnog učenja i inovacija u obrazovanju.

Prioritet 5. RAVNOMJERNIM RAZVOJEM DO EUROPSKOG STANARDA I VISOKE KVALITETE ŽIVOTA ZA SVE GRAĐANE

Briga o čovjeku, prepoznavanje ljudskih potencijala, stvaranje prilika za njihovo iskazivanje i razvoj neovisno o trenutnom ekonomskom statusu pojedinaca, sastavni su dio vizije Opatije i Primorsko-goranske županije kao regije koja ulaže u ljude. Ljudi su najvažniji potencijal za svladavanje budućih izazova i nositelj daljnjeg razvoja. Uspostava ujednačene kvalitete javnih usluga, uz njegovanje načela partnerstva s građanima, osnovni je princip učinkovite i djelotvorne javne uprave.

U ovom prioritetu posebna pažnja posvećena je i sportu i kulturi. Od velike je važnosti amaterski sport i uključivanje što većeg broja djece i mladih u sportske aktivnosti čime se potiče zdrav život i prevencija brojnih bolesti. Ovaj prioritet usmjeren je i na razvoj sportske infrastrukture. Isto tako, razvijat će se kulturni sadržaji i stvarati doživljaji radi promocije i očuvanja kulturne baštine, a sve kako bi se zadovoljile kulturne potrebe stanovništva i promovirala destinacija.

Opatija se posebno ističe kvalitetnim socijalnim i zdravstvenim programom. Javne potrebe u socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti namijenjene su svim građanima Opatije kojima je u datom trenutku potrebna dodatna socijalna skrb, posebno djeci, mladima i starijim osobama. Svrha ovog programa je osigurati građanima Opatije viši standard socijalne i zdravstvene zaštite od onog koji svojim programima osigurava država. Naime, programom se pomaže stvaranje osnovnih preduvjeta za kvalitetan život kako bi se osiguralo ostvarenje osnovnih (osiguranje pomoći kako bi korisnici mogli ostvariti osnovne životne potrebe, pomoć slabima, nemoćnima i invalidima kako bi kroz udruge riješili zajednički, jedinstveni cilj, viša razina zdravstvenih usluga za domicilno stanovništvo) i posebnih ciljeva (očuvanje zdravlja djece, skrb za djecu s teškoćama u razvoju, briga za bolesne sugrađane).

3. OPIS MJERA ZA PROVEDBU ODABRANIH POSEBNIH CILJEVA

U narednom poglavlju prikazano je na koji način mjere doprinose prioritetima iz Plana razvoja Primorsko-goranske županije 2022. – 2027. Određenim mjerama se također izravno doprinosi provedbi Preporuka Vijeća EU za Hrvatsku (CSR) i programu UN-a za održivi razvoj do 2030. godine (SDG). Mjere također izravno doprinose zelenoj tranziciji (Z) i digitalnoj transformaciji (D) čime će se osnažiti otpornost i ubrzati oporavak od krize uzrokovane koronavirusom.

U ovom Provedbenom programu Grad Opatija preuzima posebne ciljeve i mjere iz Plana razvoja Primorsko-goranske županije. Iako razvojni plan ukupno broji 65 mjera, ovdje je preuzeta 41 mjera primjenjiva na djelokrug Grada Opatije.

Posebni cilj 1.1.: Konkurentno gospodarstvo temeljeno na znanju i inovacijama

Mjere:

1. *Podrška razvoju sektora plavog i zelenog gospodarstva*
2. *Podrška razvoju pametne i održive mobilnosti*

Mjera 1, Podrška razvoju sektora plavog i zelenog gospodarstva – svrha ove mjere je aktivno uključivanje stanovništva koje živi u ruralnim krajevima u provođenje novih poduzetničkih ideja i aktivnosti kako bi se potaknuo razvoj i stvorili novi oblici dohodka u zaleđu Opatije. Isto tako, uvođenjem zelenih tehnologija te poticanjem korištenja obnovljivih izvora energije (korištenjem EU fondova), značajno će se doprinijeti razvoju sektora plavog i zelenog gospodarstva. Važan je kontekst plavog gospodarstva koje se bazira na daljnjem razvoju ribarstva, nautičkog turizma te ostalih djelatnosti, ponajprije turizma više dodane vrijednosti, kroz pametno i održivo korištenje resursa mora.

Mjera 2, Podrška razvoju pametne i održive mobilnosti, važna je u transformaciji prometne i druge infrastrukture. Poticanjem uvođenja pametnih rješenja pospješit će se prijelaz ka održivoj mobilnosti, boljoj prometnoj i drugoj povezanosti. Cilj ove mjere je i implementacija zelenih i niskougličnih tehnoloških rješenja u prometu i transportu te poticanje i modernizacija javnog prijevoza, kao i modernizacija autobusa.

Posebni cilj 1.2: Gospodarski rast usmjeren na jačanje izvoza podizanjem produktivnosti i digitalnu transformaciju

Mjere:

3. *Podrška razvoju turizma visoke dodatne vrijednosti*
4. *Podrška jačanju konkurentnosti mikro, malog i srednjeg poduzetništva*

Mjera 3. *Podrška razvoju turizma visoke dodatne vrijednosti*, doprinosi povećanju konkurentnosti turističke ponude te kvalitete i sadržaja javne turističke infrastrukture. Mjerom se osiguravaju preduvjeti za obogaćivanje ponude za potrebe turizma visoke dodane vrijednosti. Potrebno je posebno istaknuti potrebu unapređenja upravljanja destinacijom korištenjem naprednih tehnologija i podatkovne infrastrukture. Opatija posjeduje sve preduvjete tako da ulaganjem u inovacije u području turizma može postati prva pametna turistička destinacija koja svoj razvoj planira sinkronizirano s razvojem turističkih subjekata na svojem području nudeći turističke proizvode i usluge više dodane vrijednosti te podižući kvalitetu turističkog sadržaja i industrije doživljaja. Centar za inovacije u turizmu Hubbazia zamišljen je kao razvojni i demonstracijski centar inovacija u području turizma te centralno mjesto transfera znanja u sektoru turizma.

Mjera 4, *Podrška jačanju konkurentnosti mikro, malog i srednjeg poduzetništva*, postići će se kroz potpore nadležne institucije radi poticanja razvoja gospodarskih subjekata i otvaranja novih radnih mjesta. Mjerom se potiče razvoj i rast malih gospodarstava te povećava broj novih poduzeća, kao i udio mladih poduzetnika i udio poduzetnika u djelatnostima s višom razinom dodane vrijednosti.

Posebni cilj 1.3: Atraktivno poslovno okruženje za zapošljavanje, rast i ulaganja

Mjere:

5. *Podrška razvoju poduzetničke infrastrukture*
6. *Osposobljavanje javne uprave i regionalne i lokalne samouprave za upravljanje regionalnim i lokalnim razvojem*

Mjera 5, *Podrška razvoju poduzetničke infrastrukture*, podrazumijeva angažman potpornih institucija radi poticanja razvoja gospodarskih subjekata i otvaranja novih radnih mjesta. Mjerom se podupire sustavno ulaganje u razvoj poduzetničkih vještina i kompetencija kao doprinos jednostavnijem uključivanju mladih kroz zapošljavanje te kroz povezivanje mikro, start-up i malih tvrtki sa srednjim i velikim tvrtkama stvarajući novi moderni poduzetnički ekosustav na području Opatije.

Mjera 6, *Osposobljavanje javne uprave i regionalne i lokalne samouprave za upravljanje regionalnim i lokalnim razvojem*, omogućit će unapređenje javne uprave i samouprave za učinkovitije upravljanje lokalnim razvojem. Poticat će se suradnja s drugim jedinicama lokalne samouprave. Navedeno će se provoditi kroz

bilateralnu suradnju, kroz Udrugu gradova u Republici Hrvatskoj te u suradnji s drugim pravnim osobama koje pružaju potporu u edukaciji i usavršavanju. Digitalna transformacija javnog sektora rezultirat će uklanjanjem administrativnih barijera, podizanjem lakoće poslovanja i boljim angažmanom administracije u svrhu podrške gospodarstvu. Posebno je važno ulagati u digitalne servise sa svrhom jednostavnijeg rješavanja administrativne interakcije te participacije građana u budućem razvoju grada.

Prioritet 2. DJECA I MLADI U FOKUSU

Posebni cilj 2.1.: Podrška osnivanju i funkcioniranju obitelji te razvoj sustava brige o djeci i mladima

Mjere:

7. *Stvaranje stabilnog, sigurnog i podržavajućeg okruženja za zasnivanje i zaštitu obitelji*
8. *Unaprjeđenje uvjeta i organizacije rada predškolskih i školskih ustanova*
9. *Unaprjeđenje sadržaja i programa za igru, rekreaciju i sport za kvalitetno odrastanje i obiteljski život*
10. *Prevenција i smanjenje diskriminacije, netolerantnosti, obiteljskog nasilja i nasilja među djecom*

Mjera 7, *Stvaranje stabilnog, sigurnog i podržavajućeg okruženja za zasnivanje i zaštitu obitelji*, odnosi se na izgradnju učinkovitog sustava usmjerenog na specifične potrebe obitelji i djece. Kroz ovu mjeru omogućit će se unaprjeđenje dostupnosti društvene infrastrukture koju koriste mlade obitelji te će se osiguravati potpora radi omogućavanja jednakog standarda za svu djecu u predškolskim obrazovnim ustanovama. Posebna pažnja posvetit će se stvaranju stabilnog, sigurnog i podržavajućeg okruženja za mlade.

Mjera 8, *Unaprjeđenje uvjeta i organizacije rada predškolskih i školskih ustanova*, osigurat će dostupnost dječjih vrtića za svu djecu predškolske dobi, kao i pružanje kvalitetnog programa u radu vrtića. Nastavit će se jednosmjenski rad škole, kao i kvalitetni program cjelodnevnog boravka djece u školi uz promociju zdrave prehrane. Isto tako, nastavit će se značajna ulaganja u obrazovnu infrastrukturu kroz izgradnju, adaptaciju i opremanje osnovnih škola.

Mjera 9, *Unaprjeđenje sadržaja i programa za igru, rekreaciju i sport za kvalitetno odrastanje i obiteljski život*, povećat će broj javno dostupnih sportsko-rekreativnih sadržaja na lokalnoj razini radi povećanja kvalitete života te boravka djece i mladih na otvorenome. Planski će se provoditi program za mlade kroz realizaciju zacrtanih aktivnosti.

Mjera 10, *Prevenција i smanjenje diskriminacije, netolerantnosti, obiteljskog nasilja*

i nasilja među djecom, ima za cilj stvaranje okruženja koje ne tolerira diskriminaciju i bilo koji oblik nasilja. Ranom edukacijom postići će se etičan i odgovoran odgoj djece i mladih.

Posebni cilj 2.2.: Dostupnost stanovanja i atraktivnih bolje plaćenih poslova

Mjera:

11. *Kvalitetno, dostupno i priuštivo stanovanje izgradnjom stanova i poticanjem modela najma*
12. *Unaprjeđenje poduzetničkih vještina te spremnosti za poduzetništvo i samozapošljavanje mladih*
13. *Jednostavnije uključivanje žena i mladih na tržište rada*
14. *Stvaranje uvjeta kvalitetnog radnog života koji omogućuje dostojanstven rad te razvoj talenata i karijera*

Mjera 11. *Kvalitetno, dostupno i priuštivo stanovanje izgradnjom stanova i poticanjem modela najma* – cilj ove mjere je privlačenje i zadržavanje mladih obitelji na području Grada Opatije tako da se poveća stambeni fond kroz najam i pogodnosti sufinanciranja komunalnog doprinosa za stambenu izgradnju.

Mjera 12. *Unaprjeđenje poduzetničkih vještina te spremnosti za poduzetništvo i samozapošljavanje mladih* – ova mjera je usmjerena na stvaranje efikasnog sustava za osmišljavanje, testiranje i realizaciju kvalitetnih poduzetničkih ideja te osmišljavanje edukativnih punktova za djecu i mlade. Također, ovom mjerom poticat će se otvaranje novih obrta i povećanje broja zaposlenih u obrtima, kao i stručno usavršavanje.

Mjera 13. *Jednostavnije uključivanje žena i mladih na tržište rada* – provođenjem ove mjere želi se omogućiti stručno usavršavanje radi prekvalifikacije i povećane mogućnosti zapošljavanja.

Mjera 14. *Stvaranje uvjeta kvalitetnog radnog života koji omogućuje dostojanstven rad te razvoj talenata i karijera* – ova mjera podrazumijeva poticanje izvrsnosti u obrazovanju, stvaranje kvalitetnih ključnih kadrova, talenata i karijera. Mjerom se omogućavaju bolji uvjeti školovanja za mlade slabijih materijalnih mogućnosti, a isto tako, potiče se školovanje za deficitarna zanimanja.

Prioritet 3. ZELENA TRANZICIJA TEMELJENA NA ODRŽIVOM UPRAVLJANJU I KORIŠTENJU VLASTITIH RESURSA

Posebni cilj 3.1: Pametan i održiv pristup upravljanju prostorom i prirodnim resursima

Mjere:

15. *Održivo korištenje resursa s ciljem ublažavanja klimatskih promjena*
16. *Održivo i učinkovito upravljanje prostorom i poticanje razvoja zelene infrastrukture*
17. *Održivo i učinkovito upravljanje prirodom, posebice vrijednim dijelovima prirode i ekološkom mrežom*

Mjera 15, *Održivo korištenje resursa s ciljem ublažavanja klimatskih promjena*, ima za cilj smanjenje štetnog utjecaja emisije CO₂ na okoliš kroz provođenje aktivnosti koje su usmjerene na zaštitu okoliša i ekonomsku učinkovitost.

Mjera 16, *Održivo i učinkovito upravljanje prostorom i poticanje razvoja zelene infrastrukture*, realizirat će se donošenjem urbanističkih planova, prostorno-planske dokumentacije i arhitektonsko-urbanističkih rješenja. Smisao ove mjere je poticanje na učinkovito korištenje prostora tj. uređen sustav upravljanja prostorom, očuvanje visoko valoriziranog koncepta rivijere itd.

Mjera 17, *Održivo i učinkovito upravljanje prirodom, posebice vrijednim dijelovima prirode i ekološkom mrežom*, uključuje održivo i učinkovito upravljanje prirodom i prirodnom baštinom, posebice vrijednim dijelovima prirode i ekološkom mrežom. Navedeno uključuje niz aktivnosti od prikupljanja podataka, utvrđivanja i praćenje stanja u prirodi te poticanja održivog korištenja vrijednih dijelova prirode do edukacije i promocije, pripreme i provedbe dokumenata upravljanja te odgovarajućih zahvata u prostoru.

Posebni cilj 3.2: Zelena i energetska tranzicija prema ugljičnoj neutralnosti**Mjera:**

18. *Sustavno jačanje koncepta kružnog gospodarstva*
19. *Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije*

Mjera 18, *Sustavno jačanje koncepta kružnog gospodarstva*, poticat će integralni sustav gospodarenja otpadom koji se temelji na smanjivanju količina proizvedenog otpada iskorištavanjem vrijednih sastojaka te trajnom odlaganju uz strogu primjenu važećih propisa u Hrvatskoj i EU.

Mjera 19, *Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije* – u fokusu će biti povećanje efikasnosti energetske učinkovitosti i smanjenje troškova primjenom obnovljivih izvora energije. Na području Grada Opatije želi se privući ulaganja u obnovljive izvore energije koji su do danas potpuno zanemareni te gotovo da se ne bilježe ozbiljnija ulaganja.

Posebni cilj 3.3: Kvalitetna, dostupna i održiva javna i komunalna infrastruktura na cjelokupnom području

Mjere:

20. *Poticanje razvoja održive komunalne infrastrukture te dostupnih i priuštivih usluga na cjelokupnom području županije*
21. *Podrška razvoju suvremene prometne infrastrukture*
22. *Razvoj kvalitete, priuštivosti i dostupnosti digitalne infrastrukture (širokopojasnog interneta i otvorene podatkovne infrastrukture)*

Mjera 20, *Poticanje razvoja održive komunalne infrastrukture te dostupnih i priuštivih usluga na cjelokupnom području županije*, poticat će izgradnju i rekonstrukciju održive komunalne infrastrukture. Ulaganjem u gradnju i održavanje komunalne infrastrukture utjecat će se na povećanje standarda građana te će se povećati konkurentnost turističke destinacije.

Mjera 21, *Podrška razvoju suvremene prometne infrastrukture* – cilj ove mjere je razvijati suvremenu prometnu infrastrukturu redovnim održavanjem i izgradnjom novih cesta, parkirališta i garaža te podizanjem sigurnosnih mjera cestovne infrastrukture. Potrebno je staviti naglasak na smanjenje CO₂ otiska generiranog prometom u gradu koji svoj budući razvoj temelji na zelenoj mobilnosti i na povećanju kvadrature pješačkih staza u korist posjetitelja grada.

Mjera 22, *Razvoj kvalitete, priuštivosti i dostupnosti digitalne infrastrukture (širokopojasnog interneta i otvorene podatkovne infrastrukture)*, podrazumijeva razvoj podatkovne i digitalne infrastrukture namijenjene prikupljanju i dijeljenju podataka kao ključnog alata planiranja i donošenja pametnih odluka u budućem razvoju grada i upravljanja turističkom destinacijom i to korištenjem naprednih tehnologija. Posebno je važno ulagati u digitalnu infrastrukturu u zaleđu Opatije čime se stvaraju preduvjeti za razvoj poduzetništva, turizma te korištenja naprednih servisa u području zdravlja, obrazovanja ili zabave na cjelokupnom području Grada Opatije.

Prioritet 4. OBRAZOVANI STANOVNICI S KOMPETENCIJAMA I VJEŠTINAMA ZA POSLOVE BUDUĆNOSTI

Posebni cilj 4.1: Razvoj modernog obrazovnog sustava prilagođenog društvenim izazovima

Mjere:

23. *Izgradnja, adaptacija i opremanje osnovnih i srednjih škola*
24. *Sustavno ulaganje u kvalitetu obrazovanja i usavršavanja te uvjete rada djelatnika u obrazovanju*

25. Prilagođeni školski programi za kvalitetnije obrazovanje
26. Podizanje razine osnovnih i strukovnih znanja, kompetencija i vještina

Mjera 23, *Izgradnja, adaptacija i opremanje osnovnih i srednjih škola*, ima za cilj unaprijediti obrazovni sustav. Provođit će se ulaganjem u obrazovnu infrastrukturu i to kvalitativno i kvantitativno kako bi se povećali, poboljšali i modernizirali prostorni kapaciteti u kojima se odvija nastava. Time se doprinosi kvaliteti učenja, provođenja izvanškolskih aktivnosti, sportskih događanja i organizacije slobodnog vremena.

Mjera 24, *Sustavno ulaganje u kvalitetu obrazovanja i usavršavanja te uvjete rada djelatnika u obrazovanju*, osigurat će nadstandard u pružanju stručne podrške i pomoći učenicima osnovne škole.

Mjera 25, *Prilagođeni školski programi za kvalitetnije obrazovanje*, omogućit će učenicima osnovnih škola zadovoljavanje specifičnih potreba za kreativnošću i stvaralaštvom te razvoj kompletne i kompetentne ličnosti. Nadalje, ovom mjerom podupirat će se stvaranje jednakih uvjeta obrazovanja i poticati razvoj dodatnih vještina.

Mjera 26, *Podizanje razine osnovnih i strukovnih znanja, kompetencija i vještina*, omogućit će podizanje razine osnovnih i strukovnih znanja, kompetencija i vještina.

Prioritet 5. RAVNOMJERNIM RAZVOJEM DO EUROPSKOG STANDARDA I VISOKE KVALITETE ŽIVOTA ZA SVE GRAĐANE

Posebni cilj 5.1: Regija zdravlja i kvalitete života

Mjere:

27. *Promicanje zdravog načina života i cjeloživotne tjelesne aktivnosti*
28. *Modernizacija, izgradnja i opremanje zdravstvene infrastrukture i podrška zdravstvenom sustavu u post-COVID razdoblju*
29. *Kvalitetno i održivo upravljanje, organizacija i informiranje u području zdravstva*
30. *Osiguranje kvalitetnog, dostupnog i priuštivog pristupa zdravstvenim uslugama*

Mjera 27, *Promicanje zdravog načina života i cjeloživotne tjelesne aktivnosti*, stvorit će preduvjete za zdrav način života za sve dobne skupine u lokalnoj zajednici te osigurati nadstandard za zaštitu djece od zaraznih bolesti.

Mjera 28, *Modernizacija, izgradnja i opremanje zdravstvene infrastrukture i podrška zdravstvenom sustavu u post-COVID razdoblju*, predstavlja osiguravanje

kvalitetnijih uvjeta rada i usluge primarne i druge zdravstvene zaštite za stanovništvo i to kroz izgradnju novog Doma zdravlja.

Mjera 29, Kvalitetno i održivo upravljanje, organizacija i informiranje u području zdravstva – razvijanjem i suradnjom kroz Mrežu zdravih gradova s razine lokalnih jedinica potiču se programi podizanja svijesti o važnosti zdravlja.

Mjera 30, Osiguranje kvalitetnog, dostupnog i priuštivog pristupa zdravstvenim uslugama –

zdravlje je ključan čimbenik kvalitete života, zbog čega je bitno učiniti zdravstvene usluge jednako dostupnima svim stanovnicima i posjetiteljima grada. U tom smislu poduzimat će se aktivnosti, posebno sufinanciranje različitih programa i projekata koji će poboljšati dostupnost zdravstvenih usluga. Posebno se to odnosi na osiguravanje adekvatnih zdravstvenih usluga za vrijeme turističke sezone.

Posebni cilj 5.2: Visok socijalni standard i dostojanstveno starenje

Mjere:

31. *Prilagodba socijalnog i zdravstvenog sustava sve starijoj strukturi stanovništva*
32. *Razvoj mreže institucijskih i izvan institucijskih oblika skrbi za sve društvene skupine*
33. *Poticanje razvoja socijalnih inovacija u području socijalne skrbi*

Mjera 31, Prilagodba socijalnog i zdravstvenog sustava sve starijoj strukturi stanovništva –

ovom mjerom poticat će se prilagodba socijalnog i zdravstvenog sustava sve starijoj strukturi stanovništva radi povećanja kvalitete života osoba starije životne dobi. Jedan smjer djelovanja bit će i osiguravanje prostornih uvjeta za dnevno zbrinjavanje starije populacije uvažavajući njihove dnevne potrebe.

Mjera 32, Razvoj mreže institucijskih i izvaninstitucijskih oblika skrbi za sve društvene skupine, ima za cilj pružanje potpore i usluga za sve društvene skupine radi smanjenja rizika od siromaštva i socijalne isključenosti te nejednakosti u društvu.

Mjera 33, Poticanje razvoja socijalnih inovacija u području socijalne skrbi – unapređivanje socijalnih usluga putem socijalnih inovacija s ciljem veće usklađenosti usluga s potrebama krajnjeg korisnika ostvarit će se kroz nekoliko programa. Programi su usmjereni na šire društvene skupine, posebno one koje su najpotrebitije. Također, mjera ima za cilj razvoj inovativnih programa u području socijalne skrbi s ciljem društvene inkluzije osoba s teškoćama u razvoju.

Posebni cilj 5.3: Razvoj kulture i sporta te poticanje kreativnosti

Mjere:

34. Poticanje razvoja kulture i održivo korištenje kulturne baštine kao temelja regionalnog i lokalnog identiteta
35. Modernizacija, izgradnja i opremanje kulturne infrastrukture i podrška kulturi u post-COVID razdoblju
36. Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija te aktivno uključivanje kulture i sporta u industriju doživljaja
37. Unapređenje infrastrukturnih uvjeta i odgovarajuće opreme za potrebe programa sportskih i rekreativnih aktivnosti
38. Poticanje unapređenja sustava sporta i sportskih djelatnosti

Mjera 34, Poticanje razvoja kulture i održivo korištenje kulturne baštine kao temelja regionalnog i lokalnog identiteta – ovom mjerom razvijat će se kulturni sadržaji i stvarati doživljaji radi promocije i očuvanja kulturne baštine, a sve kako bi se zadovoljile kulturne potrebe stanovništva i promovirala destinacija. Održivo korištenje kulture i kulturne baštine te oslobađanje kreativnog duha i sadržaja značajno može doprinijeti razvoju industrije doživljaja i turizmu više dodane vrijednosti.

Mjera 35, Modernizacija, izgradnja i opremanje kulturne infrastrukture i podrška kulturi u post-COVID razdoblju, provodit će se tako da se realiziraju projekti i pruži podrška kulturi u post-COVID razdoblju kroz poboljšanje infrastrukturnih uvjeta za posjetitelje i građu za izložbe.

Mjera 36, Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija te aktivno uključivanje kulture i sporta u industriju doživljaja – ovom mjerom kroz različite oblike sufinanciranja potaknut će se daljnji razvoj kulture i sporta. Uključivanje kulture i sporta u industriju doživljaja dodatno će pridonijeti ostvarenju posebnog cilja. Isto tako, različitim programima i aktivnostima doprinijet će se obogaćivanju kulturne ponude.

Mjera 37, Unapređenje infrastrukturnih uvjeta i odgovarajuće opreme za potrebe programa sportskih i rekreativnih aktivnosti – ovom mjerom unaprijedit će se uvjeti za potrebe programa sportskih i rekreativnih aktivnosti, kao i sadržaji i kvaliteta uvjeta za bavljenje sportom i rekreacijom.

Mjera 38, Poticanje unapređenja sustava sporta i sportskih djelatnosti – unapređenjem uvjeta za razvoj sporta i pružanjem potpore sportašima i sportskim zajednicama potiče se razvoj sportskih djelatnosti. Kroz bavljenje sportom osigurat će se kvalitetna organizacija slobodnog vremena mladih te će se pridonijeti prevenciji neprihvatljivih oblika ponašanja.

Posebni cilj 5.4: Unaprjeđenje i daljnji razvoj civilnog društva

Mjere:

39. *Oснаživanje kapaciteta organizacija civilnog društva za doprinos društveno-ekonomskom razvoju*
40. *Prevenција i borba protiv diskriminacije, netolerantnosti, mržnje i svih oblika nasilja*

Mjera 39, *Oснаživanje kapaciteta organizacija civilnog društva za doprinos društveno-ekonomskom razvoju* – značajna participacija građana u radu civilnih udruga podiže kvalitetu života, jača osjećaj zajedništva i osnažuje funkcioniranje zajednice i brojnih naselja na području grada. Time se također doprinosi kreativnosti, različitosti, otvorenosti i tolerantnosti uključujući sve demografske skupine uz jačanje osjećaja identiteta svih stanovnika grada.

Mjera 40, *Prevenција i borba protiv diskriminacije, netolerantnosti, mržnje i svih oblika nasilja*, potiče stvaranje tolerantnog društva lišenog mržnje i svih oblika nasilja te doprinosi jačanju svijesti kod mladih ljudi.

Posebni cilj 5.5: Razvoj mikroregija aktiviranjem razvojnih potencijala

Mjere:

41. *Kvaliteta i dostupnost javnih i društvenih usluga i sadržaja*

Mjera 41, *Kvaliteta i dostupnost javnih i društvenih usluga i sadržaja*, usmjerena je na povećanje kvalitete i dostupnosti sadržaja na pomorskom dobru, ali i društvenih događanja u mjesnim odborima i zaleđu.

Od ponuđenih horizontalnih mjera u Planu razvoja Primorsko-goranske županije za Grad Opatiju posebno su istaknute sljedeće:

1. Učinkovita javna uprava i samouprava u službi građana i gospodarstva

Razvoj djelotvorne, odgovorne i transparentne institucije na svim razinama kroz osiguravanje sredstava za naknade troškova zaposlenima, rashode za materijal i energiju, rashode za usluge te ostale nespomenute rashode poslovanja.

2. Sigurnost i otpornost na krizna stanja

Poticat će se obrazovanje i stručno-tehnološko osposobljavanje djelatnika za rješavanje kriznih situacija, kao i izgradnja infrastrukturnih kapaciteta.

3. Digitalna transformacija

Razvoj digitalnih ekosustava i iskorištavanje podataka kao digitalnih energenata temeljna je odrednica razvoja županije. Kako bi se omogućila socijalna i gospodarska transformacija, u Gradu Opatiji poticat će se digitalizacija javne uprave, regionalne samouprave i lokalnih samouprava u svrhu jednostavnijeg, dostupnijeg, bržeg i kvalitetnijeg pružanja usluga građanima.

4. Ravnopravnost za sve društvene skupine

Ravnopravnost u društvu temeljna je ljudska sloboda. Na području Grada Opatije i Primorsko-goranske županije žive različite društvene skupine koje imaju svoje zahtjeve i potrebe. Prepoznavši različitost kao potencijal, u županiji će se podupirati sve društvene skupine, bez obzira na spol, dob, vjeru, rasu, rodno ili drugo opredjeljenje, a posebno one koje su najranjivije, djecu i starije, kao i osobe s invaliditetom te osobe s posebnim potrebama.

4. Razvojni projekti Grada Opatije – tablični prikaz

Rbr	NAZIV PROJEKTA	NOSITELJ
1	Revitalizacija Ville Angioline	Grad Opatija
2	Revitalizacija Amerikanskih vrtova i Rasadnika u Perivoju Angiolina	Parkovi d.o.o. Opatija
3	Uređenje trga u Iki	Grad Opatija
4	Interpretacija 300 let škvera va Ike	Grad Opatija
5	Uspostava poduzetničkog inkubatora Grada Opatije – HUBBAZIA	Grad Opatija
6	Opatijski kutak za inkluziju	Grad Opatija
7	Vatrogasni dom - izgradnja	JVP Opatija, Grad Opatija i liburnijske općine
8	Gradski bazen - izgradnja	Grad Opatija
9	Dogradnja OŠ R.K.Jeretov Opatija	Grad Opatija
10	Garaža Volosko - izgradnja	Grad Opatija

11	Pomoćno nogometno igralište Veprinac - izgradnja	Grad Opatija
12	Rekonstrukcija Nogometnog stadiona Opatija	Grad Opatija
13	Uređenje centra Veprinca	Grad Opatija
14	Uređenje parkirališta uz groblje Opatija	Grad Opatija
15	Vatrogasni pristup Vrh Ika - izgradnja	Grad Opatija
16	Sportsko - rekreativni centar Poljane - rekonstrukcija	Grad Opatija
17	Uređenje Trga Slatina	Grad Opatija
18	Autobusni terminal – Kuk - izgradnja	Grad Opatija, Opatija 21
19	Uvođenje EE u lokalni javni gradski prijevoz	Grad Opatija, Opatija 21
20	Opatijska 3. cesta - izgradnja	Grad Opatija
21	Autobusni kolodvor - izgradnja	Grad Opatija
22	Rekonstrukcija Plaže Slatina s Pančerom	Grad Opatija
23	Stanogradnja	Grad Opatija
24	Uređenje prostora za projekt Život u zajednici	Grad Opatija
25	Lungomare - rekonstrukcija	Grad Opatija

5. Okvir za praćenje

Provedbeni program Grada Opatije financijski obuhvaća razdoblje od siječnja 2022. godine do prosinca 2025. godine te će se u slučaju potrebe usklađivati s izmjenama i dopunama proračuna Grada Opatije. Izrađen je na razini mjera, a njegovi programi, projekti i aktivnosti detaljno su razrađeni u predlošku za izradu Provedbenog programa Grada Opatije (Prilog 1.).

Provedbeni program Grada Opatije uključuje brojne proračunske programe, projekte i aktivnosti od važnosti za razvoj cjelokupnog područja Grada Opatije.

Praćenje i vrednovanje sastavni su dijelovi procesa strateškog planiranja. Praćenje napretka u provedbi provedbenog programa JLP(R)S obuhvaća procese prikupljanja, analize i usporedbe podataka o utvrđenim pokazateljima rezultata kojima se sustavno prati napredak provedbe mjera utvrđenih u aktu strateškog planiranja.

Praćenje provedbe ovoga programa organizirano je sukladno odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem RH (NN 123/17). O provedbi mjera iz ovoga programa izvještava se polugodišnje i godišnje.

Okvir za praćenje provedbe i konkretni indikatori sadržani su u Prilogu 1. koji je sastavni dio ovog Provedbenog programa.

6. Prilog 1. - Provedbeni program